

Svuda oko nas

Korado Korlević: 'Svjetlosno onečišćenje moguće je spriječiti vrlo jednostavno. Evo kako'

Foto Milivoj Mijošek, Glas Istre

Autor: Sanja Gašpert

Objavljeno: 21. veljača 2019. u 16:03

Istraživanja utjecaja na živi svijet pokazala su da je svjetlosno onečišćenje direktno vezano uz pad broja nekih ptica pjevica, noćnih leptira, šišmiša, vodenih kukaca, morskih kornjača te povećanje drugih, danjih vrsta na štetu okoliša i ekonomije, rekao je Korado Korlević

RIJEKA »Svjetlosno onečišćenje svuda oko nas« naziv je tribine održane u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije u Rijeci, u organizaciji Udruge za zaštitu noćnog neba – Naše nebo i NZZJZ PGŽ.

Predavači Korado Korlević prof. i Andrej Mohar govorili su o temama »Svjetlosno onečišćenje u Hrvatskoj« i »Usporedba zaštite od svjetlosnog onečišćenja Hrvatske i Slovenije«. Prof. Korlević tom je prigodom kazao da su istraživanja iz proteklih godina pokazala kako svjetlo, posebno plavo, šteti zdravlju, a naročito zdravlju žena.

– Svjetlosno onečišćenje, kao dosad manje percipiran oblik onečišćenja postaje sve više prisutan zbog pojava koje sežu u prirodu, poljoprivredu, sigurnost prometa, ljudsko zdravlje,

filozofsko poimanje svijeta oko nas te legislative koja se počela baviti tim problemom. Bez obzira na striktnu definiciju svjetlosnog onečišćenja kao promjenu razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana unošenjem svjetlosti proizvedene ljudskim djelovanjem, svako umjetno svjetlo nije jednako štetno. Kako postoje i prirodni ciklusi koji »remete« ciklus »dan-noć«, kratkotrajni poremećaju tog prirodnog ciklusa nisu za ljude i prirodu štetni, osim u iznimnim situacijama kao što su periodi prirodnih migracija, parenja i sličnog.

Pad broja ptica pjevica

Istraživanja utjecaja na živi svijet pokazala su da je svjetlosno onečišćenje direktno vezano uz pad broja nekih ptica pjevica, noćnih leptira, šišmiša, vodenih kukaca, morskih kornjača te povećanje drugih, danjih vrsta na štetu okoliša i ekonomije. Što se samog čovjeka tiče, mnoštvo novih istraživanja pokazuju da nije samo nesаница povezana s faktorom gubitka ciklusa dan-noć, već su tu i glavobolje, hipertenzija, šećerna bolest, a na kraju i maligna oboljenja.

U slijedu tih razmišljanja javlja se pojam »ekološke javne rasvjete« i smanjivanja našeg utjecaja na prirodu i ljude stručnim odabirom tipa rasvjetnog tijela, vrste svjetlosnog izvora i njegovo upravljanje tijekom noći i tijekom prirodnih ciklusa, bez dovođenja u pitanje pozitivnih strana javne rasvjete, kao što su sigurnost i estetika.

Na svu sreću, svjetlosno onečišćenje se bitno razlikuje od ostalih i može ga se spriječiti vrlo jednostavno, znanjem, kazao je prof. Korlević.

Tribinom je najavljen prvi hrvatski kongres o svjetlosnom onečišćenju s međunarodnim sudjelovanjem, koji će biti održan od 14. do 16. lipnja na Rabu, a kojega su najavili mr. sc. Albert Cattunar kao voditelj kongresa i Dobrica Rončević kao predsjedatelj organizacijskog odbora. Organizatori kongresa su Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ i udruga Naše Nebo – Udruga za zaštitu noćnog neba, a suorganizatori Astronomsko društvo Višnjan, Grad Rab, Općina Lopar, Turistička zajednica Grada Raba, Turistička zajednica Općine Lopar i Hrvatska komora zdravstvenih radnika – strukovni razred za sanitarno inženjerstvo.

Predsjedatelj znanstvenog odbora je Korado Korlević, prof. uz sudjelovanje brojnih domaćih i stranih stručnjaka kao predavača ili u organizacijskom i znanstvenom odboru. Naglasak kongresa bit će na zaštiti zdravlja ljudi i biljnog i životinjskog svijeta uz artikulaciju i prijedlog adekvatne zakonske regulative za zaštitu od svjetlosnog onečišćenja. Više informacija o kongresu na <https://rabsvjetlosnooneciscenje.wordpress.com/>. Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ obavlja izradu elaborata za zaštitu od svjetlosnog onečišćenja.

Preporuke EK za javnu rasvjetu

Nedavno objavljen je dokument s preporukama Europske komisije za javnu rasvjetu, odnosno ograničavanje svjetlosnog onečišćenja. Predstavljen je standard Low impact lightning (LIL) koji preporuča: godišnu potrošnju 15kWh per capita za javnu rasvjetu (u Hrvatskoj više od 100 kWh), korelirana temperatura boje (CCT) ispod 2200K (zakonska regulativa u Hrvatskoj nalaže ispod 3000K), - ULOR 0 posto (kao i u Hrvatskoj, s napomenom da u Hrvatskoj postoji čitav niz izuzeća), zabrana rasvjete na cestama i križanjima izvan naselja (u Hrvatskoj nije regulirano), najveća rasvjetljenost (luminancija) cesta 0.5 cd/m² (u Hrvatskoj nije regulirano), razmak između rasvjetnih stupova minimalno 3.7x njihove visine (u Hrvatskoj nije regulirano),

svjetlost na prozorima ne smije prelaziti 0.01-0.5 luxa, ovisno o udaljenosti od svjetiljke (u Hrvatskoj bi se trebalo regulirati Uredbom, industrija rasvjete predlaže 5 luxa što je 10-500 puta više svjetla).